

EVIDENČNÝ LIST PAMÄTIHODNOSTI MESTA

Názov / určenie PM: Továreň na zápalky – Samuel Wittenberg a syn	Miesto / adresa: Jánošíkova 20, 010 01 Žilina	Číslo v Zozname: 08 Číslo uznesenia, ktorým bola vyhlásená: Dátum vyhlásenia:
Autor: prestavby staviteľa Follkman a Molnár	Súťaž / projekt / realizácia: - / 1913 / 1914	Parcelné číslo; katastrálne územie: KN 1491/8, 1492/9; Žilina
Vlastník: ŽILMONT, s.r.o.	Adresa: Jánošíkova 20, 010 01 Žilina	Evidenčný list spracoval: Komisia pre PM Dátum spracovania: júl 2009
Popis PM: O tradíciu výroby zápaličiek na Slovensku sa zaslúžila zápalková továreň Samuel Wittenberg a syn, keď Samuel Wittenberg začal realizovať svoj plán výstavby zápalkárne v Žiline. Pre novú továreň si vybral pozemky a budovy opustenej Weiderovej továrne na výrobu cukroví. Z celkovej plochy 1645 m ² zaberali továrenské budovy 790 m ² . Zápalkáreň po stavebných úpravách pozostávala z kotolne, priľahlej kováčskej dielne spolu s fabrickým komínom a studňou, strojovne, skladov na hotové zápalky, skladu surového materiálu, miestnosti na hobl'ovanie, lúpanie a sušenie dreva v suteréne. K tomu sa pristavala nová časť na výrobu zápalkovej zmesi. V starej budove Weiderovej továrne boli kancelárie, sociálne zariadenia, umyvárne so sprchou, šatne a jedáleň.	Predmet ochrany: <ul style="list-style-type: none"> – urbanistické začlenenie do prostredia, – celkové architektonické stvárnenie - hmota a objem stavieb, – architektonické a konštrukčné riešenie stavieb, – výška objektov, – výška a tvar strechy, – pôvodná tektonika – členenie a proporcie fasády, – architektonické a materiálové riešenie fasády, – pôvodné členenie výplní stavebných otvorov fasády, – pôvodné materiálové a farebné riešenie, – komín. 	Ďalšie súvisiace informácie: Dňa 10.02.1914 poslal S. Wittenberg žilinskému magistrátu žiadosť o vydanie stavebného povolenia (SP) pre výstavbu továrne na výrobu zápaličiek. Mestská rada zasadala dňa 11. marca o 10.00 hodine. Po dôkladnej obhliadke miesta a po zvážení všetkých pripomienok z hľadiska bezpečnosti obyvateľov a ochrany ovzdušia (síra, fosfor), stavbu továrne povolila. SP bolo vydané 17.03.1914. Strojové vybavenie továrne bolo na tú dobu veľmi moderné a priestory továrne boli vybavené najmodernejšou bezpečnostnou technikou a zariadeniami na odsávanie plynov. Továreň na zápalky - Samuel Wittenberg a syn bola svojou produkciou známa nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Výrobky firmy mali ochrannú známku W.S., ktorá sa nachádzala na nálepkách zápalkových škatuliek. Keďže nálepky obsahovali aj nápis Žilina, šírila továreň aj dobré meno mestu Žilina.
Literatúra: – Premeny Žiliny (Krušínský G., Pfliegel M., Martin 1990), str.83	Poznámka: Objekt je jednou z mála dochovaných ukážok priemyselnej architektúry začiatku 20. storočia s architektonickou hodnotou slohovej čistoty a autenticity hmoty. Pri obnove je potrebné očistiť objekt od dodatočných prístavieb.	

EVIDENČNÝ LIST PAMÄTIHODNOSTI MESTA

Názov / určenie PM: Obytný dom Wittenberga	Miesto / adresa: Bratislavská cesta 411/7, 010 01 Žilina	Číslo v Zozname: 09 Číslo uznesenia, ktorým bola vyhlásená: Dátum vyhlásenia:
Autor: Fridrich Weinwurm	Súťaž / projekt / realizácia: - / 1924 / 1925	Parcelné číslo; katastrálne územie: KN 1559; Žilina
Vlastník, adresa: Kotvasová Mária r. Ptáčková, Bratislavská cesta 7, 010 01 Žilina; Ing. Kotvas František, Mateja Bela 83, 010 15 Žilina; Strelčíková Eva r. Kotvasová, Dobšinského 13, 010 08 Žilina; Kotvasová Dana, Bratislavská cesta 7, 010 01 Žilina; Vidra Vladimír a manž. Ing. Vidrová Elena r. Kolibačová, Zelená 9, 010 03 Žilina-Budatín	Evidenčný list spracoval: Komisia pre PM Dátum spracovania: júl 2009	
Popis PM: Obytný dom majiteľa zápalkovej továrne Samuela Wittenberga projektoval Fridrich Weinwurm a stavala stavebná firma A.Windholz. Jednoposchodová stavba s betónovými základmi, z tehál a bridlicovou strechou, čiastočne podpivničená, vonkajšia terasa. Funcionalizmus. Stavba sa postavila v rokoch 1924-1925.	Predmet ochrany: <ul style="list-style-type: none">– urbanistické začlenenie do prostredia,– hlavná funkcia objektu,– celkové architektonické stvárnenie - hmota a objem stavby,– architektonické a konštrukčné riešenie stavby,– výška objektu,– výška a tvar strechy,– pôvodná tektonika – členenie a proporcie fasády,– architektonické a materiálové riešenie fasády,– pôvodné členenie výplní stavebných otvorov fasády,– pôvodné materiálové a farebné riešenie,– dispozičné riešenie,– zachovalé pôvodné stavebné a konštrukčné prvky a detaily v interiéri.	Ďalšie súvisiace informácie:
Literatúra: – Architektúra medzivojnového obdobia mesta Žiliny (Ing. arch. Dušan Mellner, Artis Omnis, Žilina, 2007), str. 101 – http://zilina-gallery.sk	Poznámka: Obytný dom je ukázkou výnimočne kvalitnej architektúry renomovaného architekta, ktorý je jedným z najvýznamnejších osobností modernej architektúry. Stavebné plány sú v Štátnom archíve Žilina č. 126/1924	

EVIDENČNÝ LIST PAMÄTIHODNOSTI MESTA

Názov / určenie PM: Mestské divadlo	Miesto / adresa: Horný val č. 3, 010 01 Žilina Tel.: +421 (0)41 562 38 02, (0)915 968 594, e-mail: info@divadlozilina.eu; www.divadlozilina.eu	Číslo v Zozname: 10 Číslo uznesenia, ktorým bola vyhlásená: Dátum vyhlásenia:
Autor: Otto Reichner, spolupráca Ferdinand Čapka, František Eduard Bednárík	Súťaž / projekt / realizácia: - / 1941-1942 / 1942 -1946	Parcelné číslo; katastrálne územie: KN 5; Žilina
Vlastník: Mesto Žilina	Adresa: Mestský úrad v Žiline, Nám. Obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina	Evidenčný list spracoval: Komisia pre PM Dátum spracovania: júl 2009
Popis PM: Monumentálna klasicizujúca budova stojí na hranici Mestskej pamiatkovej rezervácie. Pôvodne sa v nej nachádzali kultúrne priestory, r.k. ľudová škola a honosná radná sieň. Z uvedeného dôvodu bol na fasáde umiestnený žilinský, pápežský a slovenský znak. Stavba disponuje divadelnou sálou a komplexom reprezentačných priestorov. V ľavom krídle je divadlo, vpravo škola, ktorá má telocvičňu pod divadelnou sálou. Vysoký oblúkový portikus, prevýšené okná a masívny parter s pásovou travertínovou bosážou pripomínajú paláce talianskej renesancie či talianskej moderny tridsiatych rokov 20. storočia. Pri stavbe bol použitý dvojaký travertín, dole pevnostný, nahrubo opracovaný a hore, ako aj v interiéri hladký. Súčasne s budovou boli postavené aj mohutné symetrické schodisko s balustrádou a terasy prekonávajúce terénny výškový rozdiel námestia.	Predmet ochrany: <ul style="list-style-type: none"> – urbanistické začlenenie do prostredia, – hlavná funkcia objektu, – celkové architektonické stvárnenie - hmota a objem stavby, – architektonické a konštrukčné riešenie stavby, – výška objektu, – tvar strechy, – pôvodná tektonika – členenie a proporcie fasády, – architektonické a materiálové riešenie fasády, – pôvodné členenie výplní stavebných otvorov fasády, – pôvodné materiálové a farebné riešenie, – dispozičné riešenie, – zachovalé pôvodné stavebné a konštrukčné prvky a detaily v interiéri, – výtvarné diela. 	Ďalšie súvisiace informácie: Bývalý Reprezentačný dom V interiéri budovy sú umiestnené busty Petra Jilemnického, Gašpara Fejérpataky – Belopotockého, Jána Palárika – Beskydova a Ferka Urbánka; autori Fraňo Štefunko a Stanislav Bíroš. V rokoch 1950 – 1966 tu bolo umiestnené Krajské divadlo pracujúcich, neskôr premenované na Divadlo Petra Jilemnického. V roku 1961 tu začala pôsobiť Stredná všeobecnovzdelávacia škola, neskôr premenovaná na Gymnázium, potom Základná škola. V roku bola realizovaná rekonštrukcia interiérov, autor Ing. arch. Vladimír Krušínský; výtvarné diela Miroslav Hromec.
Literatúra: <ul style="list-style-type: none"> – Architektúra Slovenska v 20. storočí (Dulla, Moravčíková, Vydavateľstvo Slovart, s.r.o., Bratislava 2002), str. 168, 403, – Premeny Žiliny (Krušínský G., Pfliegel M., Martin 1990), str. 97, – Slovenská architektúra od Jurkoviča po dnešok (Matúš Dulla, PERFEKT, a.s., Bratislava, 2007), – http://zilina-gallery.sk, – Mesto Žilina (RRA Žilina, 1997), 	Poznámka:	

EVIDENČNÝ LIST PAMÄTIHODNOSTI MESTA

<p>Názov / určenie PM: Dom odborov</p>	<p>Miesto / adresa: Nám. Ľudovíta Štúra č. 1, 011 87 Žilina tel: 041 / 7243657, fax: 041 / 7244051, e-mail: doza@isternet.sk</p>	<p>Číslo v Zozname: 11 Číslo uznesenia, ktorým bola vyhlásená: Dátum vyhlásenia:</p>
<p>Autor: Ferdinand Čapka, Miroslav Řepa</p>	<p>Súťaž / projekt / realizácia: 1951 / 1958 / 1962</p>	<p>Parcelné číslo; katastrálne územie: KN 6691, 6692; Žilina</p>
<p>Vlastník: Jednotný majetkový fond zväzov odborových organizácií v Slovenskej republike</p>	<p>Adresa: Odborárske nám. 3, 811 07 Bratislava 1</p>	<p>Evidenčný list spracoval: Komisia pre PM Dátum spracovania: júl 2009</p>
<p>Popis PM: Trojkřídlová budova, v ktorej je okrem administratívnych priestorov aj veľká univerzálna sála, kinosála, malá divadelná sála so zázemím, klubové a reštauračné priestory. Na budove sú čitateľné dozvuky monumentalizujúcich tendencií päťdesiatych rokov. V osemdesiatych rokoch sa v postmoderno-dekonštruktivistickom duchu adaptovala časť interiérov podľa návrhu architektov D. Voštenáka a I. Vaška.</p>	<p>Predmet ochrany: – urbanistické začlenenie do prostredia, – hlavná funkcia objektu (veľká univerzálna sála, kinosála, malá divadelná sála), – celkové architektonické stvárnenie - hmota a objem stavby, – architektonické a konštrukčné riešenie stavby, – výška objektu a tvar strechy, – pôvodná tektonika – členenie a proporcie fasády, – architektonické a materiálové riešenie fasády, – pôvodné členenie výplní stavebných otvorov fasády, – pôvodné materiálové a farebné riešenie, – dispozičné riešenie hlavných priestorov, – zachovalé pôvodné stavebné a konštrukčné prvky a detaily v interiéri so zachovalými výtvarnými dielami, – rozsah a funkcia vnútorného dvora – záhrady.</p>	<p>Ďalšie súvisiace informácie: Krajský odborový dom Projekt M. Řepu, víťaza súťaže na polyfunkčný Dom odborov dopracoval architekt F. Čapka. Výtvarné diela: – mreža a opona 500 x 250 a 36 m²; atuor: Oto Opršal, spoluautor M. Hložek, – štukolustro 160 x 300; autor: Ivan Štubňa, spoluautor K. Mezera, – výtvarné diela na fasáde,</p>
<p>Literatúra: – Architektúra Slovenska v 20. storočí (Dulla, Moravčíková, Vydavateľstvo Slovart, s.r.o., Bratislava 2002), str. 246, 422, – Architektura ČSR 10, 1951 / Návrhy z omezené súťaže na budovu Krajské odborové rady v Žiline, – Projekt 32, 1990 / Dulla M.: Nové interiéry Domu odborov v Žiline, – Maľba v architektúre (PhDr. Luxová Viera, CSc., Vydavateľstvo SAV Veda Bratislava, 1989), str. 204, 207, 232, – http://zilina-gallery.sk</p>	<p>Poznámka:</p>	

EVIDENČNÝ LIST PAMÄTIHODNOSTI MESTA

Názov / určenie PM: Základná škola Romualda Zaymusa	Miesto / adresa: Romualda Zaymusa 2205/, 010 01 Žilina	Číslo v Zozname: 12 Číslo uznesenia, ktorým bola vyhlásená: Dátum vyhlásenia:
Autor:	Súťaž / projekt / realizácia: - / - / 1911 - 1912	Parcelné číslo; katastrálne územie: KN 557; Žilina
Vlastník: Rímskokatolícka cirkev, žilinská diecéza	Adresa: Mariánske námestie 23, 010 01 Žilina	Evidenčný list spracoval: Komisia pre PM Dátum spracovania: júl 2009
Popis PM: Pôvodne Uhorská dievčenská meštianska škola postavená na začiatku 20. storočia nadväzuje svojou hmotou na vyššiu úroveň MPR ZA. Dvojpodlažná stavba so zvýšeným suterénom (podľa konfigurácie terénu) s vysokým kamenným soklom (kyklopské murivo) na pôdoryse „L“ zastrešená sedlovou strechou s valbami (plechová krytina). Fasády s hladkou omietkou sú členené do lizénových rámcov. Hlavná fasáda je zvýraznená tehlovým obkladom vstupného rizalitu a západnej časti fasády. Okenné otvory východnej časti fasády sú vertikálne dekorované plastickým keramickým obkladom – glazovaný neskorosecesný štylizovaný ornament. Keramický obklad dopĺňa i tehlový obklad západnej časti fasády.	Predmet ochrany: <ul style="list-style-type: none"> – urbanistické začlenenie do prostredia, – hlavná – edukačná funkcia objektu, – celkové architektonické stvárnenie - hmota a objem stavby, – architektonické a konštrukčné riešenie stavby, – výška objektu, – výška a tvar strechy, – pôvodná tektonika – členenie a proporcie fasády, – architektonické a materiálové riešenie fasády, – pôvodné členenie výplní stavebných otvorov fasády, – pôvodné materiálové a farebné riešenie, – dispozičné riešenie, – zachovalé pôvodné stavebné a konštrukčné prvky a detaily v interiéri. 	Ďalšie súvisiace informácie:
Literatúra: – http://zilina-gallery.sk	Poznámka: Školská budova je stvárnením hlavnej severnej fasády s použitím keramických glazovaných prvkov v žilinskom kontexte ojedinelá. Pri obnove je potrebné: <ul style="list-style-type: none"> – prinavrátiť objektu primárnu farebnosť, – odstrániť nevhodnú povrchovú úpravu zvýšeného kamenného sokla, pod ktorým kamenná hmota degraduje, – zväziť obnovu tvaru okenných otvorov na 2. NP západnej fasády s polkruhovým ukončením (dnes zamurované), – zistiť pôvodné členenie okenných výplní. 	